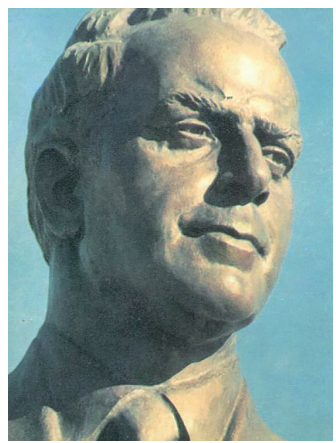

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

İ. Aliyev

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycan dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərəfəsidir
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

11 aprel
2025-ci il,
cümə
№ 059 (6887)
Qiyməti
60 qəpik

Prezident və birinci xanım Antalyada işgüzar səfərdə...

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın dəvəti ilə 4-cü Antalya Diplomatik Forumunda iştirak etmək üçün aprelin 10-da Türkiyəyə işgüzar səfərə gəlib

Donald Tramp: Sizinlə işləməyi səbirsizliklə gözləyirəm ABŞ Azərbaycanın sarsılmaz dəstəkçisi olaraq qalır ABŞ Prezidentindən İlham Əliyevə təbrik məktubu

➔ Bax səh. 2

Prezidentin haqlı tələbi...

➔ Bax səh. 3

Azərbaycan dünyaya nümünə göstərir

Uğurlu inkişaf modelinə malik olan Azərbaycanın multi-regional xarici siyasət kursunda beynəlxalq təşkilatlarda fəal təmsilçilik istiqaməti xüsusi yer tutur. Prezident İlham Əliyev bugünlərdə ADA Universitetində “Yeni dünya nizamına doğru” mövzusunda keçirilən beynəlxalq forumda beşin mərkəzlərinin təmsilçilərinin suallarını cavablandırarkən hazırda respublikamızın müxtəlif coğrafiyaları və siyasi-iqtisadi qütbləri təmsil edən bir sıra nüfuzlu təsisatlarla əməkdaşlığının kifayət qədər yüksək səviyyədə olmasından məmnunluğunu ifadə edib.

Diqqəti çəkən mühüm məqamlardan biri ondan ibarətdir ki, ölkəmizin müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarla münasibətləri bir qayda olaraq qarşılıqlı maraqlara əsaslanır. Məlumdur ki, bəzi dövlətlər sırf öz maraqlarının təmin edilməsi naminə beynəlxalq təsisatların sıralarına daxil olurlar. Azərbaycan isə tamam fərqli bir nümunə ortaya qoyur. Belə ki, respublikamız geniş imkanlarını təqdim etməklə özünü təşkilatların nüfuzunun artmasına, global həmrəyliyin güclənməsinə davamlı töhfələr verir.

Sıralarında 120 dövləti birləşdirən Qoşulmama Hərəkatı ilə genişlənən əməkdaşlıq Azərbaycanın beynəlxalq təsisatlarda fəal iştirakçılığına əyani nümunədir. Prezident İlham Əliyev forumda ölkəmizin Qoşulmama Hərəkatında (QH) yaxşı irs qoyduğunu xüsusi diqqət çəkib. Qeyd edək ki, Azərbaycan QH-nin sıralarında nisbətən yeni təmsil olunan ölkədir. Respublikamız təşkilata 2011-ci ildə tamhüquqlu üzv qəbul olunub. Qoşulmama Hərəkatı dövlət və hökumət başçıların 25-26 oktyabr 2019-cu il...

➔ Bax səh. 2

BMT-də 11-ci sənəd...

➔ Bax səh. 5

Belçika parlamentinin növbəti qərarı...

➔ Bax səh. 5

**USAID, “Azadlıq Radiosu”,
“Azad Avropa” və
“Amerikanın Səsi”
ifşa olunub...**

➔ Bax səh. 4

**Yeni global
gərginlik
qarşılıqlılaşdırma
çevriləcəkmi?**

➔ Bax səh. 6

İqtisadi güc və maliyyə qüdrəti

Beynəlxalq iqtisadi münasibətlər sistemində diqqəti çəkən ən ciddi problemlərdən biri ölkələrin qarşılıqlı borclarının artması, eyni zamanda, xarici maliyyə institutlarından borc asılılığının yüksəlməsidir. Beynəlxalq Valyuta Fondunun (BVF) məlumatına görə, global dövlət borcu 2024-cü ilin sonunda 102 trilyon dollara çatıb.

Azərbaycan isə məsuliyyətli və öhdəliklərinə sadıq ölkə kimi uzun illər əməkdaşlıq etdiyi beynəlxalq maliyyə təsisatlarından aldığı borcları vaxtından əvvəl geri qaytarıb, borc asılılığını sıfıra endirib. ADA Universitetində keçirilən “Yeni dünya nizamına doğru” mövzusunda beynəlxalq forumda Prezident İlham Əliyevin bəyan etdiyi kimi, ölkəmiz borc portfelini bağlayıb və və ya buna çox yaxındır. Hazırda ölkəmizin birbaşa xarici borcu 5 milyard dollardır, bu isə ümumi daxili məhsulun (ÜDM) 7 faizindən də aşağıdır. Bu, Azərbaycanın xarici maliyyə vəsaitlərinə ehtiyac duymadığını və eyni zamanda, öz potensial iqtisadi imkanları həmin borcu bir gündə qaytarmağa imkan verdiyini təsdiqləyir.

Mövcud vəziyyət onu göstərir ki, Azərbaycan xarici borcun ÜDM-də nisbətinə görə, ən yaxşı ölkələr qrupundadır. Azərbaycan hazırda borcun vəziyyətinə görə, dünyanın ən sabit ölkələri sırasında yer alır. Ölkəmiz regionda xarici borcun ÜDM-də nisbətinə görə, ən yaxşı ölkələr qrupundadır. Ölkəmizdə borcun ÜDM-də payı 7 faizdən də aşağıdır. Beynəlxalq praktikada xarici borcun ÜDM-də nisbəti 50 faizi ötdükdə bu, təhlükəli hədd sayılır. Borcun məbləğinin yüksək olması ölkənin ümumi xarici öhdəliklərini pisləşdirməklə yanaşı, milli iqtisadi...

➔ Bax səh. 3

Gürcüstan qərar verdi...

➔ Bax səh. 7

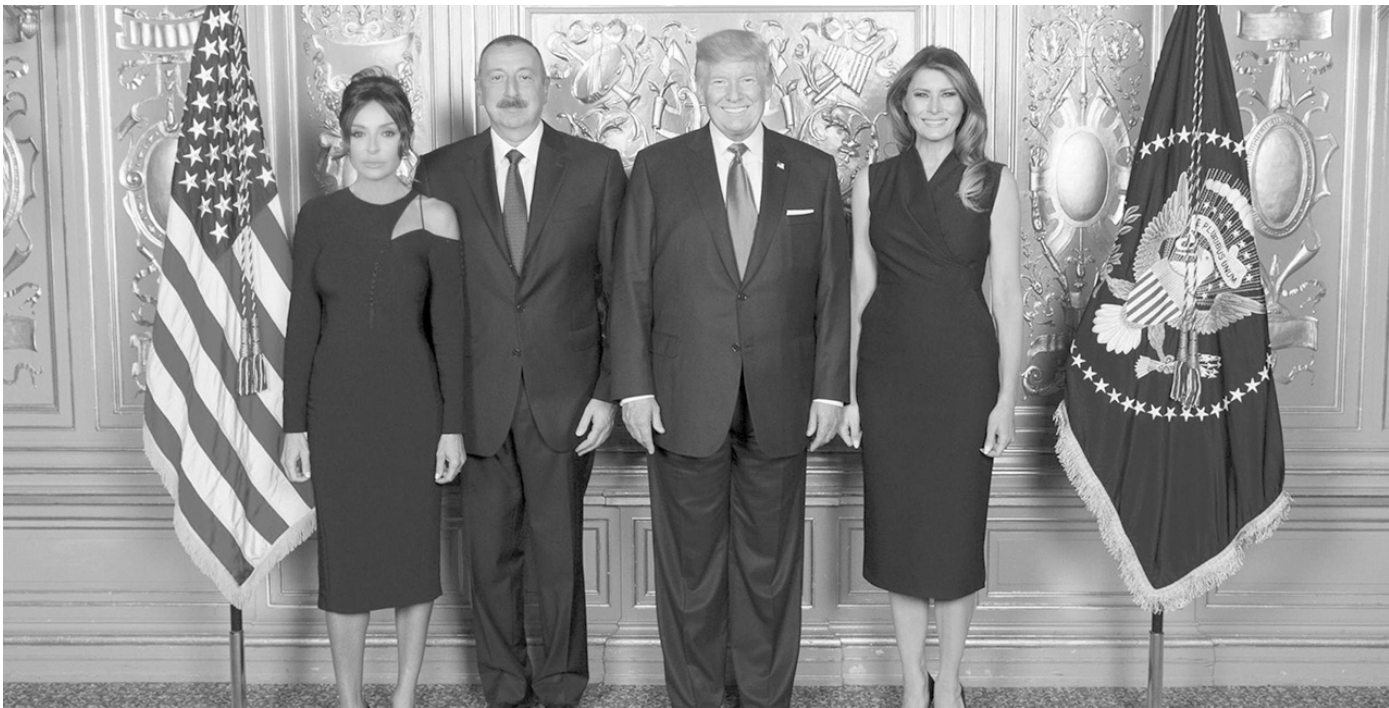
“ERA təşəbbüsü”nün 3-cü paketi...

➔ Bax səh. 7

ABŞ Prezidentindən İlham Əliyevə təbrik məktubu

Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti

Azərbaycan dünyaya nümunə göstərir

QH-na məsuliyyətli sədrlik

Sıralarında 120 dövləti bir-ləşdirən Qoşulmama Hərəkatı ilə genişlənən əməkdaşlıq Azərbaycanın beynəlxalq təsi-satlarda fəal iştirakçılığına əya-ni nümunədir. Prezident İlham Əliyev forumda ölkəmizin Qoşulmama Hərəkatında (QH) yaxşı irs qoyduğuna xüsusi diq-qət çəkib. Qeyd edək ki, Qər-baycan QH-nın sıralarında nis-bətən yeni təmsil olunan ölkə-dir. Respublikamız təşkilata 2011-ci ildə tamhüquqlu üzv qəbul olunub. Qoşulmama Hə-rəkəti dövlət və hökumət başçı-larının 25-26 oktyabr 2019-cu il tarixlərində Bakıda keçirilmiş 18-ci Sırtə Görüşündə quruma sədrlik Azərbaycana həvalə olunub. Ölkəmizin beynəlxalq təsistə sədrliyi 2022-ci ildə bitməli idi. Ancaq Azərbayca-nın səmərəli fəaliyyətinin yük-sək dəyərləndirilməsinin əla-məti olaraq QH-na üzv dövlət-lər respublikamızın sədrlik döv-rünün daha bir il uzadılması ilə bağlı müraciət ünvanladılar. Azərbaycan isə bu etimada qar-sılıq verərək müraciəti qəbul edib. Qısa müddətdə QH-da Azərbaycanla belə yüksək inam formalaşması isə həç də tə-

sadüfi deyil, bu, bilavasitə ölkəmizin təsisatla xoş məramla əsaslanan səmərəli əməkdaşlıq münasibətləri qurmasının əhəmiyyətidir.

Azərbaycan həmçinin Qoşulma Hərəkətinə sədrlik döyəyi dövr üçün geniş, kifayət qədər səmərəli fəaliyyət planı hazırlamışdı. Lakin 2019-cu ilin sonlarından başlanan və qısa müddətdə 200-dən çox ölkəyə yayılan, özü ilə ölərəbər həyatımıza bir sıra çətinliklər gətirən koronavirus andemiyası global miqyasda ağırışları döyişdi. Azərbaycan Qoşulma Hərəkətinə sədrlik fəaliyyətini yeni çağışlara adekvat qurmaq məcburiyyətində qaldı. Respublikamız global səciyə daşıyan andemiyaya qarşı beynəlxalq əmröylərin gücləndirilməsinə esablanan bir sıra təşəbbüslər rəli sürüb. Məhz Azərbaycanın öklifi əsasında 4 may 2020-ci ildə QH-nin COVID-19-a qarşı mübarizə üzrə Təmas Qrupunu Zirvə Görüşü keçirildi. Prezident İlham Əliyevin BMT Baş Assambleyasının COVID-19-a qarşı mübarizə üzrə Xüsusi sessiyasının keçirilməsi ilə ağır təşəbbüsü də bütün dünyada böyük rezonans doğurdu.

Uğurlu inkişaf modelinə malik olan Azərbaycanın multiregional xarici siyasət kursunda beynəlxalq təşkilatlarda fəal təmsilçilik iştirakı xüsusi yer tutur. Prezident İlham Əliyev bugünlərdə ADA Universitetində “Yeni dünya nizamına doğru” mövzusunda keçirilən beynəlxalq forumda beynəlxalq mərkəzlərin təmsilçilərinin suallarını cavablandırarkən hazırda

respublikamızın müxtəlif coğrafiyaları və siyasi-iqtisadi qütbləri təmsil edən bir sıra nüfuzlu təsisatlarla əməkdaşlığının kifayət qədər yüksək səviyyədə olmasından məmnunluğunu ifadə edib.

Diqqəti çəkən mühüm məqamlardan biri ondan ibarətdir ki, ölkəmizin müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarla münasibətləri bir qayda olaraq qarşılıqlı

maraqlara əsaslanır. Məlumdur ki, bəzi dövlətlər sırf öz maraqlarının təmin edilməsi naminə beynəlxalq təsisatların sıralarına daxil olurlar. Azərbaycan isə tamam fərqli bir nümunə ortaya qoyur. Belə ki, respublikamız geniş imkanların təqdim etməklə üzv olduğu təşkilatların nüfuzunun artmasına, global həmrəyliyin güclənməsinə davamlı töhfələr verir.

Belo ki, əksər qitələrdən olan 150-dən artıq dövlət bu təşəbbüsə dəstəyini bildirdi və Xüsusi sessiya 3-4 dekabr 2020-ci il tarixlərində baş tutdu. Bundan başqa, Azərbaycanın təşəbbüsü ilə Hərəkatın tarixində ilk dəfə olaraq QH Modeli Beynəlxalq Simulyasiya Təlimi keçirildi. "Biz olduqca məsuliyyətli davrandıq və əziyyət çəkməz ölkələrə yardım etdik. Biz 10 milyon dollar həcmində birbaşa, 10 milyon dollar məbləğində isə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı çərçivəsində yardım

Azərbaycanın ev sahibliyi etdiyi COP29-un uğurlu nəticələri

Azərbaycanın mühüm global çağırışlar qarşısında beynəlxalq həmrəyliyin möhkəmlənməsinə verdiyi töhfələrdən biri də ötən ilin noyabr ayında BMT-nin əsas iqlim konfransına - COP29-a uğurlu ev sahibliyi etməsi oldu. Ölkəmizin tədbirə hazırlaşması üçün bir ildən də az vaxtı var idi. Ancaq məsuliyyətlə və güclü dəvət olan Azərbaycan qısa müddətdə

etdiyi ələri

olunan uğurlar unikaldır. Uğurlu nəticələrdən məmnunluğunu bildirən Prezident İlham Əliyev vurğulayıb: “COP-un nəticələrinə gəldikdə, - baxmayaraq ki, bilərəm məqsədi Azərbaycanın sədrliyini nüfuzdan salmaq olan bəzi qondarma ekspertlər deyirdilər ki, maliyyələşməyə nail olunmadı, - biz maliyyələşməni 100 milyard ABŞ dollarından qaldırdıq. Bütün COP-larda, COP28-də əldə olunan səviyyə 100 milyard idi. Ölkəmizdə keçirilmiş COP-da bu bunu 300-ə qaldırdıq. Beləliklə, biz, nailiyyət deyil? Əlbəttə ki, nailiyyətdir. Biz maliyyələşməni 3 dəfə artırdıq. Biz İnkişaf Etməkdə Olan Kiçik Ada Dövlətləri üçün xüsusi proqrama start verdik. Ekzistensial təhdidlərlə əlaqədar İnkişaf Etməkdə Olan Kiçik Ada Dövlətlərinə birbaşa dəstək məqsədilə Azərbaycan 10 milyon ABŞ dolları ayırdı, çünki iqlim dəyişikliyi hər kəs üçün problemdir, lakin onlar üçün söhbət onların həyatından gedir, söhbət onların gələcəyindən gedir. COP zamanı əldə olunmuş başqa mühüm bir nailiyyət karbon bazarının fəaliyyət göstərməsi ilə bağlı razılıq idi. Bu məsələ azı 10 il razılaşdırılmamışdı. Beləliklə, bizim sədrliyimiz sayəsində, bizə olan etimad sayəsində bu məsələ Azərbaycanca razılaşdırıldı. Həmçinin sözsüz ki, biz Qlobal Cənubla Qlobal Şimal arasında körpülərin qurulmasında mühüm rol oynadıq”.

Mübariz ABDULLAYEV

lar göstərdik. Yeri gəlmişkən, COVID-19 dövründə istifadə olunan məlumat bazasını biz yaratmış və o, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı tərəfindən istifadə edildi. Bu, şəxslənmiş yarıdım və həmrəylik prosesi idi. Azərbaycanın sədrliyindən qalmış növbəti miras “Troyka” formatının təsis edilməsi idi”, - deyər dövlətimizin başçısı vurğulayıb.

yüksək səviyyəli hazırlıqlar görərək nümunəvi bir iqlim konfransı keçirməyə nail oldu. Burada da ölkəmizin bədxahları pozuculuq əməllərinə əl atdılar. Məsələn, Fransa kimi ölkələr tədbiri boykot etməyə çalışdılar. Ancaq alınmadı.

COP29 əla səviyyədə təşkil olundu, təxminən 80 min qonaq və 70 dövlət başçısı tədbirə qatıldı. Bu, özlüyündə Azərbaycanca-

Prezidentin haqlı tələbi...

Avropa Azərbaycanın etibarlı enerji təchizatçısı və sadıq tərəfdaş olmasının məsuliyyətini anlamalıdır

Aprelin 9-da ADA Universitetində keçirilən "Yeni dünya nizamına doğru" mövzusunda beynəlxalq forumda Prezident İlham Əliyev dünyada baş verən müasir siyasi və iqtisadi reallıqlara düzgün və obyektiv qiymət verməklə əsil mənzərəni bir daha göz önünə gətirdi. Dövlət başçısının yerləşdiyi regionun və ətraf bölgələrin gələcək inkişafı ilə bağlı uzaqgörən strateji baxışları, habelə global

təhlükəsizliklə bağlı optimist düşüncələri maraqlı doğuran hadisə kimi qarşılanmaqdadır.

Dövlət başçısı Azərbaycanın regionda və global miqyasda etibarlı enerji ölkəsi kimi durmadan nüfuzunun artdığını, xüsusən də qaz sahəsində yeni tərəfdaşların enerji ailəsinə daxil olduğunu xatırladaraq bildirdi ki, Azərbaycan Cənub Qaz Dəhlizi ailəsinin ön məsuliyyətli və etibarlı üzvü kimi

təchizat coğrafiyasını genişləndirməklə Avropada yaranmış enerji sıxıntısını aradan qaldırıb. Respublikamız öz enerji sərvətlərinə çox məsuliyyətli yanaşaraq ona uzanan ümidləri yaxın dost kimi müsbət həll edir. Bu gün Azərbaycan 12 ölkəyə qaz ixrac edir ki, bunlardan 10-u Avropa dövlətidir. Bu, yüksək etimad və sadıq tərəfdaşlığın nəticəsidir ki, Avropa Komissiyası Azərbaycanı etibarlı tərəfdaş və

Pan-Avropa enerji təchizatçısı kimi tanıyır. Bir sözlə, respublikamızdan nəql olunan neft və qaz bir çox ölkələrin enerji təhlükəsizliyində və möhkəmləndirilməsində böyük dəyişiklik yaradır.

kələrin enerji təhlükəsizliyində və möhkəmləndirilməsində böyük dəyişiklik yaradır.

Cənub Qaz Dəhlizinin genişləndirilməsi naminə

Azərbaycan enerji sektorlarına böyük həcmli sərmayələr yatırır, nəql infrastrukturunu müasirləşdirir, yeni inkektorların tikintisi üçün xaricdən maliyyə cəlb edir. Enerji istehsalının artması birbaşa Aİ ölkələrinin enerji təhlükəsizliyini möhkəmləndirir, yeni nəql və tədarük tələbləri meydana çıxır ki, bunlar da öz növbəsində Cənub Qaz Dəhlizinin genişləndirilməsini aktuallaşdırır. Ancaq Avropa sərmayələr məsələsində xüsusiyyətə və ya laqeydlilik göstərir. Dövlət başçısının çıxışında diqqətçəkən məqamlardan biri məhz bu məsələ ilə bağlı oldu. "Avropa İttifaqı bir tərəfdən bəyan edir ki, 2050-ci ildə onlar karbon baxımından neytral olacaq, digər tərəfdən isə mənəndən sərmayə qoymağı və

daha çox qaz hasil etməyi xahiş edir. Beləliklə, həmin qaz nə vaxt və haraya nəql olunacaq? Əgər qazı bizdən əldə etməsəniz, onda mən niyə sərmayə yatırmalıyam və ya nəyə görə sizin bazarınıza əsas bazar kimi baxmalıyam? Bəli, qanunvericilik, qaydalar, prosedurlar, qarşılıqlı bağlamlar və bütövlükdə, qiymət baxımından, Avropa İttifaqının bazarı premium hesab edilir. Lakin başqa bazarlara nəzər salsaq, qonşuluğumuzda Azərbaycan qazına tələbat var. Biz təkcə Qərbdə deyil, həmçinin Şərqi və Cənuba baxa bilərik. Beləliklə, bu, Azərbaycanın qaz sənayesinin gələcək inkişafı, Avropanın enerji təhlükəsizliyi üçün vacibdir".

Göründüyü kimi, Azərbaycan heç

vaxt enerji amilindən siyasi maraqları üçün istifadə etmir, əksinə, tərəfdaşlıq etdiyi ölkələrə güzəştlər edir, qazın fantastik qiymətlərinin qeydə alındığı vaxtlarda orta və sabit qiymət siyasətinə əsaslanmaqla, Avropa və digər region dövlətlərinə nə qədər səmimi olduğunu isbatlayıb. Eyni zamanda, Avropa İttifaqını gələcəkdə enerji sıxıntılarında xilas etmək üçün liderlik edərək bölgənin digər ölkələrini - Türkmənistan, Özbəkistan, Qazaxıstanı da Cənub Qaz Dəhlizinə qoşmağa çalışır. Xəzər mənbəyindən Avropaya daha böyük həcmərdə qaz nəql etməyə, Mərkəzi Asiya-Xəzər regionunda çoxşaxəli qaz nəqli tranziti şəbəkəsi yaratmağa çalışır. Ancaq qarşı tərəf bu cür etimad və etibarın müqabilində öz maraqlarını üstün tutaraq bəzi hallarda öhdəliklərini və məsuliyyətini unudur.

Azərbaycan türk dövlətlərini də Avropanın enerji təhlükəsizliyinə cəlb edir

Azərbaycan Prezidenti bu haqlı tələbi ilə Avropa İttifaqının uzunmüddətli müqavilələrin icrası fonunda şərtlərə əmələtmə məsuliyyətini dərk etməyə çağırırdı, yeni investisiyaları Avropa banklarının təmin etməli olduğunu anladığı. Eyni zamanda, iqtisadi-siyasi manipulyasiyaların yolverilməzliyinə diqqət çəkərək vacib mesajlar verdi. Bu fikirlər həm də ona dəlalət edir ki, Azərbaycan məsuliyyətli və öhdəliklərinə sadıq və sabit ölkədir, qarşı tərəf də eyni davranış və məsuliyyətlə addımlar atmalıdır. Necə ki, Azərbaycan enerjinin şəxələnməsində iradə və qətiyyət nümayiş etdirərək Avropanın

enerji təhlükəsizliyi problemini həll edir, Aİ də mövcud situasiyalara uyğun olaraq, qəti addımlar atmalıdır. Eləcə də, "yaşıl enerji"yə böyük sərmayələrin yatırılmasına baxmayaraq, elektrik enerjisi çatışmazlığından əziyyət çəkən Avropa İttifaqı və Avropa Komissiyası iqtisadi mənfəətləri üçün canfəşanlıq etdikləri kimi, digər məsələlərdə də realist olmalıdır. Azərbaycan kimi dayanıqlı və etibarlı təchizatçını, tərəfdaşı layiqli dəyərləndirməlidir, Qafqazı sevdikləri ilə sevmədiklərinə bölməyə cəhd etməməlidir.

ELBRUS CƏFƏRLİ

İqtisadi güc və maliyyə qüdrəti

Azərbaycanın xarici maliyyə vəsaitlərinə ehtiyacı yoxdur

Beynəlxalq iqtisadi münasibətlər sistemində diqqəti çəkən ən ciddi problemlərdən biri ölkələrin qarşılıqlı borclarının artması, eyni zamanda, xarici maliyyə institutlarından borc asılılığının yüksəlməsidir. Beynəlxalq

xalq Valyuta Fondunun (BVF) məlumatına görə, global dövlət borcu 2024-cü ilin sonunda 102 trilyon dollara çatıb.

Azərbaycan isə məsuliyyətli və öhdəliklərinə sadıq ölkə kimi uzun

illər əməkdaşlıq etdiyi beynəlxalq maliyyə təsisatlarından aldığı borcları vaxtından əvvəl geri qaytarıb, borc asılılığını sıfıra endirib. ADA Universitetində keçirilən "Yeni dünya nizamına doğru" mövzusunda beynəlxalq

forumda Prezident İlham Əliyevin bəyan etdiyi kimi ölkəmiz borc portfelini bağlayıb və və ya buna çox yaxındır. Hazırda ölkəmizin birbaşa xarici borcu 5 milyard dollardır, bu isə ümumi daxili məhsulun (ÜDM) 7

faizindən də aşağıdır. Bu, Azərbaycanın xarici maliyyə vəsaitlərinə ehtiyac duymadığını və eyni zamanda, öz potensial iqtisadi imkanları həmin borcu bir gündə qaytarmağa imkan verdiyini təsdiqləyir.

Regionda ən az xarici borcu olan ölkə

Mövcud vəziyyət onu göstərir ki, Azərbaycan xarici borcun ÜDM-də nisbətinə görə, ən yaxşı ölkələr qrupundadır. Azərbaycan hazırda borcun vəziyyətinə görə, dünyanın ən sabit ölkələr sırasındadır yer alır. Ölkəmiz regionda xarici borcun ÜDM-də nisbətinə görə, ən yaxşı ölkələr qrupundadır. Ölkəmizdə borcun ÜDM-də payı 7 faizdən də aşağıdır. Beynəlxalq praktikada xarici borcun ÜDM-də nisbəti 50 faizi ötdükdə bu, təhlükəli hədd sayılır. Borcun məbləğinin yüksək olması ölkənin ümumi xarici öhdəliklərini pisləşdirməklə yanaşı, milli iqtisadi təhlükəsizliyinə də mənfi təsir göstərir.

Azərbaycan xarici

borcun bu nisbətinə görə, MDB, Asiya və Şərqi Avropa regionu ölkələrinin əksəriyyətindən xeyli yaxşı mövqedədir. Belə ki, Cənubi Qafqaz regionu ölkələrində xarici borcun ÜDM-də nisbəti 40-50 faizə bərabərdir. Ən böyük borca malik olan Ermənistanın xarici dövlət borcu 2024-cü ilin yekununda 11 milyard dollara çatıb. Hazırda Ermənistanın xarici borcu ÜDM-in 52 faizindən çoxdur. Gürcüstanın xarici borcu isə

ÜDM-in 42 faizlik həddindədir. Borcun adambaşına düşən nisbətinə görə də Azərbaycan regionda ən qənaətbəxş vəziyyətə malikdir. Məsələn, Ermənistan adambaşına düşən borcun həcmi 3,7 min dollar təşkil edir ki, bu da dünyada ən pis göstəricilərdən biridir. Borcun ÜDM-ə nisbətinə görə, Gürcüstanın da borc yükü Azərbaycana nisbətə xeyli yüksəkdir. Gürcüstanda adambaşına düşən borcun həcmi 2,8 min dollar təşkil edir. Azərbaycanda isə adambaşına düşən borcun həcmi 500 dollardır.

Borclanma ilə bağlı təmkinli siyasət yürüdüür

Xarici dövlət borcumuz kifayət qədər aşağı səviyyədədir və yeni borclanmaya getmək ölkəmiz üçün hansısa qayğı yarada bilməz. Hökumət xarici valyutada mühafizəkar borclanma siyasəti aparmaqda qərarlıdır, ancaq əlavə borc cəlb etmək üçün də müxtəlif ssenarilər nəzərdən keçirilir. Bununla əlaqədar xarici dövlət borcunun təxminən 10 milyard dollar

si, meydana çıxan zəruri infrastrukturun daha tez yaradılaraq istifadəyə verilməsi və bu bölgənin iqtisadi resurslarının iqtisadi dövrüyyəyə cəlb edilməsinin təşkilatlaşdırılmasıdır. Nəticədə, bu siyasət daha səmərəverici olmaqla və həmin bölgənin ölkə iqtisadiyyatına reinteqrasiyasını sürətləndirməklə iqtisadi inkişafa töhfə verəcək. Bölgədən əldə edilən

milli gəlirlərin dəyəri həmin borcun qısa zamanda qaytarılması təmin edilməsində də həlledici rol oynayacaq. Yəni alınan borc Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun qısa bir zamanda dirçəldilməsinin təmin edilməsində köməkçi rol oynayacaq.

Strateji valyuta ehtiyatlarımız xarici borcu 14,5 dəfə üstələyir

Cənubi Qafqaz ölkələrində borcun strateji rezervlərin nisbətinə görə də Azərbaycan ən yaxşı mövqeyə malikdir. Ölkəmizin strateji valyuta ehtiyatlarının həcmi 73 milyard dollar olmaqla borcu 14,5 dəfə üstələyir. Digər region ölkələrindən Ermənistanın rezervlərinin həcmi 5 milyard dollar olmaqla borcun 2,2 dəfə azdır. Gürcüstanın strateji ehtiyatlarının həcmi isə 13,8 milyard dollar olmaqla təxminən olaraq borca eyni məbləğə malikdir.

Xarici borcla bağlı digər bir məqam beynəlxalq bazarlarda ye-

ni borclanma imkanlarının səmərəliliyi və ölkənin reytingi ilə bağlıdır. Azərbaycanın ÜDM-ə nisbətdə aşağı borc səviyyəsi və yüksək strateji valyuta ehtiyatları ölkəmizin tədiyyə qabiliyyəti barədə beynəlxalq maliyyə bazarlarında olduqca müsbət rəy formalaşdırıb. Həmçinin ölkəmizdə ictimai-siyasi, iqtisadi və sosial sabitlik, aydın ifadə olunmuş siyasi iradə və perspektivlər xarici borclar üçün risk səviyyəsini aşağı salır. Belə ki, xarici maliyyə institutları borclarını azaldan ölkələrə növbəti borc paketi ayrarkən da-

ha aşağı faizlə və uzunmüddətli şərtlərlə verir. Çünki borcu qaytarma imkanları yaxşıdır. Bu baxımdan hazırda Dünya Bankı, Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası, Asiya İnkişaf Bankı, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı, Səudiyyə Fondu və digər beynəlxalq institutlar Azərbaycana ön sərfəli kreditlər təklif edirlər. Azərbaycan həmin sərfəli təklifləri nəzərə alaraq Böyük Şəraitdə öz iqtisadi məqsədləri üçün səmərəli borclanmaya getməyi də istisna etmir.

səviyyəsinə qədər artırılması istisna olunmur. Əsas məqsəd ölkəmiz qarşısında duran böyük infrastruktur layihələrinin, dövlət əhəmiyyətli ümdə infrastruktur planlarının icrasındadır ki, bu sahəyə daxili mənbələrdən yönəldilən vəsaitlə yanaşı, əlavə resurslara ehtiyac vardır.

Ölkəmizin qarşısında duran müəyyən çağırışların, layihələrin həyata keçirilməsi prizməsindən maliyyə-kredit təşkilatları ilə əməkdaşlığı bir qədər genişləndirərək kreditlərin cəlb edilməsi məqsəduyğun hesab olunub. Bununla başlıca səbəbi azad edilmiş ərazilərin bərpa və quruculuq işlərinin daha da sürətləndirilmə-

namaqla bu bölgədə iqtisadi həərəkətliliyi tezləşdirəcək, insanların öz yurdlarına geri dönüşü daha geniş miqyas alacaq, daha qısa zamanda qayıdış mümkün olacaq. İnsanların məşğulluq imkanları daha dayanıqlı və təminatlı olacaq. Beləliklə, bu bölgədə yaranan əlavə dəyərlərin həcmi bir neçə il ərzində alınan borcu bir neçə dəfə üstələyəcək. Ona görə də, yeni borclanma gələcək reinteqrasiyanın daha tez və çevik formada həllinə kömək edəcək, azad ərazilərin iqtisadi resurslarını ixrac imkanlarını sürətləndirəcək.

E.CƏFƏRLİ

BMT-də 11-ci sənəd...

Qərbi Azərbaycan İcmasının uğurları davam edir

Qərbi azərbaycanlıların doğma yurdlarına qayıdışı məsələsi beynəlxalq ictimaiyyətin diqqət mərkəzindədir. Onların tarixi torpaqlarına qayıdışının təmin olunması beynəlxalq hüquq çərçivəsində müəyyən edilmiş fundamental haqlarından biridir. Bu məqsədlə bütün imkanlardan, o cümlədən beynəlxalq platformalardan istifadə olunur, Qərbi Azərbaycan İcması müvafiq beynəlxalq təşkilatlara müraciətlər edir.

Xatırladaq ki, 2025-ci il martın 1-də Qərbi Azərbaycan İcması Qadınlar Şurasının təşkilatçılığı ilə onlayn formatda “Qaçqınlıq və Qadınlar” mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib. 8 Mart Beynəlxalq Qadınlar Günü ərəfəsində keçirilmiş konfransın məqsədi beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini Qərbi azərbaycanlı qadınların etnik təmizləməyə məruz qalmaları və öz evlərinə qayıda bilməmələrindən irəli gələn hüquq pozuntularına cəlb etmək idi. Tədbirdə 12 ölkədən diaspor fəaliyyətində iri layihələr həyata keçirən 50-yə yaxın nüfuzlu qadın iştirak edib.

Konfransın sonunda iştirakçılar adından beynəlxalq təşkilatlara və dünyanın birinci xanımlarına müraciət qəbul olunmuşdu. Müraciətdə

bildirilir ki, 1987-1991-ci illər deportasiyası zamanı azərbaycanlılara qarşı həyata keçirilən etnik təmizləmə və deportasiya siyasəti nəticəsində qadınlar və uşaqlar da ağır travmalar alıblar. Onlar evlərini itirib və fundamental insan hüquqlarından məhrum olublar. Diqqətə

çatdırılıb ki, Qərbi azərbaycanlı qadınlar bundan sonra da qayıdış və digər hüquqlarının təmin olunması istiqamətində fəaliyyətlərini davam etdirəcəklər.

Qərbi Azərbaycan İcmasından verilən məlumata görə, sözügedən müraciət BMT-nin Baş Assamble-

yasının və Təhlükəsizlik Şurasının rəsmi sənədi kimi yayılıb. Sənədin BMT-nin ali orqanlarının rəsmi sənədi kimi yayılması Qərbi Azərbaycan məsələsi üzrə beynəlxalq məlumatlılığın artmasında mühüm rol oynayır. Qərbi Azərbaycan İcması geri qayıdış hüququnun təşviqi və

bu müstəvidə humanitar məsələlərin işıqlandırılması istiqamətində söylərini davam etdirir.

Məsələ ilə bağlı Qərbi Azərbaycan İcmasının İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri Ülviyyə Zülfiqar bildirib ki, İcmanın Qadınlar Şurasının beynəlxalq ictimaiyyətə müraciətinin BMT-nin rəsmi sənədi kimi yayılması Qərbi Azərbaycan məsələsi ilə bağlı aparılan iş baxımından mühüm önəm daşıyır. O qeyd edib ki, bu müraciətlə İcmanın BMT-də yayılan sənədlərinin sayı 11-ə çatıb. Sözcü bildirib ki, sənədin ali orqanın gündəliyində yer alması və qurumun rəsmi sənədi kimi yayılması insan hüquqlarının təşviq olunmasında, soyqırımının, etnik təmizləmənin və insanlığa qarşı cinayətlərin qarşısının alınmasında, qaçqınların hüquqlarının qorunmasında, həmçinin bu hallara qarşı beynəlxalq mübarizənin formalaşdırılmasında mühüm rol oynayır. “Qərbi Azərbaycan İcması soydaşlarımızın geri qayıdış hüququ və konkret həssas qrupların hüquqlarının müdafiəsi istiqamətində apardığı fəaliyyəti davam etdirir”, - deyər Ü.Zülfiqar vurğulayıb.

Nardar BAYRAMLI

Belçika parlamentinin növbəti qərarı...

Azərbaycan ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etdikdən sonra müəyyən xarici dairələr ölkəmizə qarşı açıq qərəz nümayiş etdirirlər. Bir sıra Avropa ölkələri Ermənistanla havadarlıq etməkdən yorulmaq bilmir. Bunu həmin ölkələrin parlamentlərində Azərbaycan-Ermənistan münasibətləri, keçmiş Qarabağ münaqişəsinə dair aparılan müzakirələr, qəbul olunan “sənədlər” də təsdiqləyir. Təəssüf ki, belə davranış Avropa dövlətlərinin və beynəlxalq hüquq normalarının tapdanmasıdır. Erməni diasporunun maliyyəsi ilə Ermənistanla lobbichilik edən qüvvələr dövlətimizin beynəlxalq imicinə zərər vurmağa çalışırlar.

Səfirimiz bütün iddialara tutarlı cavab verib

Ermənistanla havadarlıq edən ölkələrdən biri də Belçika. Bugünlərdə Belçika Parlamentinin Xarici əlaqələr komissiyasında Azərbaycan-Ermənistan

düşmüş şəxslərlə bağlı məsələlər diqqət mərkəzində saxlanılıb. Həmçinin vurğulanıb ki, 2020-ci ildən sonra bölgədəki mövcud realliklər Ermənistan höku-

münasibətlərinə dair hazırlanmış qərəzli qətnamə layihəsi ilə bağlı diqləmələr keçirilib. Azərbaycanın bu ölkədəki səfiri Vaqif Sadiqov komissiya üzvləri qarşısında çıxış edib, onların ermənilərin fikirlərinə əsaslanan və regiondakı mövcud realliqları əks etdirməyən çoxsaylı suallarını cavablandırıb. Eyni zamanda, müzakirələrdə Qərbi azərbaycanlıların tarixi torpaqlarına qayıdış hüququ, vaxtilə işğal olunmuş ərazilərimizdə Ermənistan tərəfindən həyata keçirilmiş total dağıdıcılıq siyasəti, ölkəmizin üzvləşdiyi mina problemi və itkin

məti tərəfindən qəbul edildiyi bir vaxtda, bəzi Avropa ölkələrinin parlament təsisatları tərəfindən fərqli təqdim olunur. Bu isə Azərbaycan və Ermənistan arasında həssas normalaşma prosesinə təsir göstərir.

Səfir Azərbaycan tərəfinin parlamentariləri maraqlandıran bütün məsələlərlə bağlı konstruktiv dialoqa hazır olduğunu bildirib. Həmçinin dayanıqlı sülhə və iki ölkə arasında münasibətlərin inkişafına xidmət etməyən adiçəkilon qətnamə layihəsinin qəbuluna təkrar baxılacağına ümidvar olduğunu diqqətə çatdırıb.

Kamran Bayramov: Bu tip qətnamələrlə dövlətimizin mövqeyinə təsir etmək mümkün deyil

Məsələ ilə bağlı qəzetimizə açıqlama verən millət vəkili Kamran Bayramov bildirib ki, bəzi Avropa ölkələrinin bu davranışları qəbul olunmazdır. Onun sözlərinə görə, Frans kimi Belçika da Azərbaycana qarşı qərəz nümayiş etdirir. Belçika Ermənistanın törətdiyi vəhşiliklər, o cümlədən Xocalı soyqırımı barəsində daim susmağa üstünlük verib. Azərbaycanın itkin düşmüş

4 minə yaxın dinc sakininin taleyi hələ də məlum deyil, lakin selektiv və qərəzli yanaşmaya əsaslanan

Belçika parlamenti bu cinayətləri görməzdən gəlir, Azərbaycana qarşı haqsız və saxta iddiaları üstün tutur.

K.Bayramovun fikrincə, əslində, bu gün Avropanın Azərbaycana böyük ehtiyacı var. Ölkəmizin Avropanın enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynadığını deyən millət vəkili söyləyib ki, neft-qazla yanaşı, hazırda yaşıl enerjinin ixracı istiqamətində də işlər görülür: “Belçika parlamentariləri ölkəmizin Avropa üçün önəmini dərk etməlidirlər. Amma təəssüf ki, Avropa Parlamentində və Avropa Komissiyasında Azərbaycana qarşı düzgün olmayan yanaşma mövcuddur.

Prezident İlham Əliyev aprelin 9-da ADA Universitetində yeni dünya nizamına həsr olunmuş beynəlxalq forumda qeyd edib ki, Avropa İttifaqında elektrik enerjisi çatışmır və bu məqsədlə hazırda Azərbaycandan Qara dənizin dibi ilə Rumıniyaya çəkiləcək yaşıl enerji kabeli üzərində işləyirik. Bu layihə reallıqdan sonra Azərbaycanın Avropa üçün önəmi daha da artacaq. Prezidentimizin dediyi kimi, Avropa Komissiyasında əyləşənlər gözlərindən eynəyi çıxarsınlar və Azərbaycan kimi ölkələri dəyərləndirsinlər. Bu baxımdan, Belçika da Avropa İttifaqının üzvü kimi ölkəmizə qarşı qərəzə son qoymalıdır”.

Pərvanə Vəliyeva: Avropa ölkələri Prezidentimizin mesajlarından nəticə çıxarmalıdır

bu da münaqişədən sonrakı reabilitasiya və yenidənqurma işlərinə təsir göstərir. Bütün bunlar 1 milyona yaxın keçmiş qaçqın və məcburi köçkünün öz doğma yurdlarına qayıtmasını çətinləşdirir” - deyən millət vəkili əlavə edib ki, Belçika Krallığında növbəti siyasi böhrandan sonra bir qrup siyasi partiya bu il fevralın 1-də koalisiya sazişi imzalayaraq hökumət qurmuşdu. Sözügedən sazişdə Azərbaycana və azərbaycanlılara qarşı qeyri-konstruktiv və ayrı-seçkilik xarakterli müddəalar yer alır. Koalisiya sazişində “Dağlıq Qarabağ” kimi ifadələrdən istifadə etməklə, Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü və suverenliyinə xələf gətirilməyə çalışılır. O, deyib ki, 1908-1960-cı illərdə Afrikanın Konqo, Ruanda, Burundi kimi ölkələri Belçikanın irqçi və müstəmləkəçi siyasətinin qurbanı olub. Bu siyasət yerli xalqların dilini, dinini, mədəniyyətini, irqini yer üzündən silməyə yönəlmişdi. Kolonial dövrün acı irsi Afrika ölkələrində hələ də davam edir. “Həmin xalqlar Belçika hökumətindən maddi və mənəvi təminat tələb edirlər. Belçika parlamentarilərinə Belçikanın müstəmləkə keçmişini və qarışıq irqdən olan şəxslərə və onların ailələrinin məruz qaldıqları dərin iztirabları aradan qaldırmaq üçün təşəbbüslərlə çıxış etməyi tövsiyə edirəm”-deyər həmsöhbətimiz vurğulayıb.

P.Vəliyeva söyləyib ki, 2021-ci ildən bu günə kimi Azərbaycanın adı Avropa Parlamentinin 35 sənədində mənfəi məzmununda hal-

landırılıb: “Bunlardan 12-si sırf Azərbaycan haqqında qətnamədir. Bu qətnamələrdə məzmun Azərbaycanı tənqid məqsədini aşır və bu da öz növbəsində ikitərəfli münasibətlərə zərər vurur. 30 il müddətində Qarabağda vıran qoyulan Azərbaycan mədəni irsinin bərpası üzrə lazım olan məbləğ milyardlarla ölçülür. Avropa İttifaqı və Avropa Parlamenti bu məsələlərə bir dəfə də olsun münasibət bildirməyib. Sözügedən parlamentarilərin Qarabağın Azərbaycan mədəni irsinin dağıdılması faktına biganə qalması isə onların ölkəmizə qarşı siyasi ikinizlülüyündən xəbər verir. Avropada anti-semitizmin, islamofobiyanın geniş vüsət aldığı bir zamanda Belçika və Avropa Parlamentləri bu yöndə işlər görməlidir, lakin tarix boyu Avropa dövlətləri kimi dünyaya sırtın insan haqları, demokratiya kimi dəyərlərin burada yox olmasını görürük. Azərbaycanda isə ayrı-ayrı xalqlar və dinlər arasında qarşılıqlı hörmət və etimad mühitinin hökm sürdüyü ölkə kimi burada məskunlaşan hər bir etnik qrup buranı özünə doğma vətən bilir, sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşayaraq özünəməxsus adət-ənənələrini, dil və mədəniyyətini qoruyub saxlayır. Avropa İttifaqına daxil olan ölkələr Prezident İlham Əliyevin aprelin 9-da ADA Universitetində keçirilmiş beynəlxalq forumda verdiyi mesajlardan nəticə çıxarmalı və öz mövqelərində ədalət prinsipinə üstünlük verməlidir”.

Nardar BAYRAMLI

Yeni global gərginlik qarşıdurmaya çevriləcəkmi?

Aparıcı güc mərkəzlərinin hərəkət trayektoriyası necə müəyyənləşə bilər...

2025-ci ilin dördüncü ayını yaşamağımıza baxmayaraq, dünyanın iqtisadi-siyasi mənzərəsində olduqca mühüm yeniliklərin şahidi oluruq. Xüsusilə, ABŞ prezidenti Donald Trampin apardığı iqtisadi "reformalar" global müstəvidə şok effekti yaradıb. Ağ Ev sahibinin "dost" və ya "düşmən" demədən bütün dövlətlə-

rə qarşı tarifi rüsumunun tətbiqi ilə bağlı qərarı dünyanın aparıcı üç güc mərkəzindəki "döngələri" yerindən oynadıb. ABŞ-ın daxilindən belə bu rüsum siyasətinə qarşı səslər eşidilməyə başlayır. Al isə ABŞ-ın fonunda əsas ticarət partnyorundan belə bir zərbə aldığına hələ də inana bilmir. Nəhayət, Çin baş verənlərə da-

ha çox hazırlıqlı görünərsə də, nəticədə onlar da uğrayacaqları zərərin həcmindən xəbərdardırlar - nəzərə alsaq ki, Çin ilə ABŞ arasındakı ödənilməli ticarət dövriyyə təxminən 689 milyard dollara yaxın olub və bunun da mühüm bir hissəsi - 525 milyard ABŞ-ın idxal etdiyi məhsullara söykənir, Pekinin düşdüyü

durumla bağlı fikirləşməyinə dəyər.

Baş verən "iqtisadi silkələnmələr" siyasi nöqtəyi-nəzərdən də təsirsiz ötürmür. Onsuz da Tramp dövründə heç də müsbət tonda qiymətləndirilməyən ABŞ-Al münasibətlərindəki soyuqluq get-gedə dərinləşir. Dünənə qədər ABŞ-ın NATO-nun maliyyələşməsi ilə bağlı "narazılığı-

nı" eşidirdikse, artıq Al özünün fərdi müdafiə sisteminin qurulmasından bəhs açır. Eləcə də, baş verənlər Al-Çin-Rusiya üçbucağı kimi "xəyalı əməkdaşlıq" mərkəzi yarada bilər. Dünyanın ən aktual deyimlərindən olan "düşmənin düşməni dostumdur" prinsipi burada da özünü göstərəcəmi?

Brüssel narazıdır: Al gələcəyini ABŞ-dan kənarda görür?

Bu mənada ilk növbədə Al ilə ABŞ arasındakı mövcud gərginliklərin əsas səbəblərinə diqqət yetirmək gərəkdir. Bəhs açılan ticarət və iqtisadi mübahisələrin kökü məlumdur - Al Trampin "tarifi siyasəti" ucbatından 2 trilyon dollarlıq illik ticarəti münasibəti olan "tərəfdaşını" itirir. Bu da azmış kimi, avtomobil ixracına 25 faiz əlavə rüsum tələbi meydana çıxıb. Paralel olaraq Al də Boş oturnur - ABŞ-ın texnologiya şirkətlərinə (Google, Apple, Facebook, Amazon) yüksək vergilər tətbiq edilməsinə başlanılıb. Nəhayət, iki "dost" arasında ən əhəmiyyətli ortaqlıq nöqtə sayılan NATO-nun gələcəyi sual altına düşür. Düzdür, bəzi ekspertlər Al-nin NATO-dan kənarda təhlükəsizlik immuniteti yaratmasına inanmır - Avropanın indiki məqamda, xüsusilə Rusiya - Ukrayna müharibəsi fonunda buna getməyəcəyini bildirirlər. Amma hər bir halda məsələ ilə bağlı ciddi müzakirələrin başlaması ondan xəbər verir ki, Al ABŞ-ın təhlükəsizlik qalxanından ayrılmaq istəyir. Səbəb isə sadədir - iqtisadi partnyorunu yarıyolda qoyan ABŞ-ın sabah təhlükəsizliklə bağlı hansı variantlara üstünlük verəcəyini müəyyənləşdirmək çətindir.

Hələlik isə iki güc mərkəzi arasındakı iqtisadi gərginliyin siyasi və ya hərbi qarşıdurmalara transfer olunacağına inanmır. Al yeni qarşıdurmalar yaratmaq yox, mövcud situasiyadan çıxmaq üçün yol axtarır. ABŞ isə bunun qarşılığında təzyiq aparatını bir az da gücləndirir... Vurğulayaq ki, iki dost kon-

Al-Çin yaxınlaşması: praktik cəhətdən ən real müttəfiqlik...

arasında bir sıra iqtisadi və diplomatik yaxınlaşmalara səbəb olub. ABŞ-ın Çin mallarına yüksək tariflər tətbiq etməsi nəticəsində Çin ixracat bazarlarını diversifikasiya etmək üçün Al-yə daha çox yönəlir. Al və Çin arasında yeni ticarət razılaşmalarının imzalanması və qarşılıqlı ticarət həcmının artması müşahidə edilir. Eyni zamanda, vurğulandığı kimi, investisiya axınlarının artması müşahidə olunur. ABŞ-ın Çin texnologiya şirkətlərinə qarşı məhdudiyyətləri səbəbindən Çin investisiyaları Al ba-

son dövrlərdə Azərbaycan da səfərdə olan bir sıra avropalı diplomat və ya dövlət başçısı Orta Dəhlizin diversifikasiyası arzusunu dilə gətirib və gələcək iqtisadi münasibətlərdə Azərbaycan üzərindən formalaşan Şərq-Qərb tranzitinin əhəmiyyətinə toxunub.

Ən maraqlı cəhətlərdən biri isə Al-nin ABŞ və Çin arasında iqtisadi balans yaratmağa çalışmasıdır ki, bu da "köhnə qitə"nin rəsmi Pekinlə əlaqələrinin daha da möhkəmlənməsinə yol açır. Düzdür, bütün baş ve-

Vaşinqton Pekinə qarşı: güc nisbəti dənizlərdə bəlli olacaq...

Digər iki güc mərkəzi arasındakı mövcud münasibətlərin get-gedə daha da "gərgin pozisiya" olması isə daha başadüşüldür: Çin və ABŞ arasında. Burada da vurğulandığı kimi, ticarət və iqtisadi müharibə əsas xarakter daşıyır. ABŞ-ın Çinə qarşı yüksək tariflər tətbiq etməsi və texnoloji embargo qoymasına cavab olaraq Çin də analoji yolu seçdiyini bəyan etdi. ABŞ isə belə olacağı təqdirdə Çinə qarşı tarifi rüsumunun 50 faiz nisbətində olacağını bildirdi. Bu, əslində iqtisadi müharibənin açıq konturlarıdır. Çin də ABŞ-ın texnologiya şirkətlərinə qarşı məhdudiyyətlər tətbiq edir. Son dövrlərdə daha qarşıq hiss edilən "TikTok"

sa vasitəsilə çox şeydən xəbər verir - ABŞ Çin texnologiya şirkətlərini (Huawei, TikTok, ZTE) milli təhlükəsizlik riski kimi görür və sanksiyalar tətbiq edir. Qarşılıqlı "müharibənin" daha bir ştrixi isə son illərdə diqqəti cəlb edən "çip"lərlə bağlıdır. Çinin öz texnoloji suverenliyini gücləndirmək və ABŞ-ın çip sənayesindəki üstünlüyünü qırmaq cəhdlərinin şahidi oluruq. Süni intellekt, kvant kompüterlər və 5G texnologiyasında liderlik uğrunda rəqabət bu gərginliyin həddini daha da artırır.

Bu "qrupda" da hərbi-siyasi qarşıdurmaların cizgiləri açıq-aydın hiss edilməkdədir. Xüsusilə, iqtisadi münasibətlərin gərginləşməsi fonunda Tayvan məsələsinin yenidən "aktuallaşması" onu göstərir ki, artıq bu istiqamətli təzyiqlər də işə düşüb. Son günlərdə Tayvan yaxınlığında Çir ordusunun hərbi təlimlər keçməsi ABŞ-ın ətrafında formalaşan G7 birliyi tərəfindən etirazla

qarşılandı. Sırr deyil ki, Tayvan ABŞ və Çin arasında hərbi qarşıdurma riski daşıyan ən kritik mövzulardan biridir və hər an "alışma" ehtimalını üzərində daşıyır. Son iqtisadi gərginliklər bu hərbi təması daha da yaxınlaşdırır. Təsədüfi deyil ki, artıq bir müddətdir Çin Cənubi Çin dənizində süni adalar yaradaraq hərbi mövqeyini gücləndirir. ABŞ-ın regiondakı müttəfiqlərini (Filippin, Yaponiya, Vyetnam) dəstəkləməsi və bu ərazilərdə patrul əməliyyatları keçirməsi isə Hind-Sakit Okean regionunda təsir dairəsini genişləndirmək istəyindən doğur. İndiki zamanda isə Qərb anlayır ki, Çin-ABŞ qarşıdurması bütün dünya üçün müsbət heç bir detal vəd etmir - əksinə, yüksək modernizasiya malik və yeni hərbi texnologiyalar əldə edən Çin ən azından Rusiya ilə yaxınlaşarsa, onları hansı aqibətin gözləyə biləcəyini ehtimal edirlər. Düzdür, buna qarşı ABŞ Hindistan, Yaponiya və Avstraliya ilə hərbi əməkdaşlığı dərinləşdirir, amma adıçəkilən hər iki dövlətin hərbi resurslarına diqqət yetirsək, belə bir addım xoşagəlməli nəticələr vəd etmir.

Rusiya ilə birgəlik: Çin hazır görünür, Al isə...

Məsələn "Rusiya tərəfi" isə hələ də açıq qalmaqda davam edir. ABŞ-ın son dövrlərdə Rusiya ilə yaxınlaşma cəhdləri müşahidə olunur ki, bu da məsələyə birmənalı münasibəti təkciz etmiş olur. Bəllidir ki, Çin və Rusiya ABŞ-ın sanksiyalarına və tarifi siyasətinə qarşı yeni ticarət tərəfdaşları axtarı və bu mənada Al ən yax-

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

da son dövrlərdə müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığın və dialoqun artdığını sübut edir. Eyni zamanda, müşahidə olunan hal qarşıdurma ehtimalı qarşılığında Al-nin birmənalı şəkildə keçmiş müttəfiqə dəstək verəcəyinə inamı azaldır. Çünki baş verənlər Al ilə Çin

torları Al bazarlarına daha çox sərmayə qoymağa başlayır. Al-nin "Global Gateway" (Global Gateway) təşəbbüsü ilə Çinin "Bir körp, bir yol" layihəsi arasında sinerji imkanları artır. Bu faktı təsdiqləyən mühüm detallar mövcuddur

rənlərə baxmayaraq, Al ABŞ-ın strateji tərəfdaşı qismində qalır, amma yaxın gələcəkdə yeni siyasi-iqtisadi, hətta hərbi birliklərin formalaşması ehtimalını da gözərdə etmək olmaz.

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlətmir. Al son dövrlərdə Rusiya enerjisindən uzaqlaşdırılsa da, Çinin Rusiya ilə enerji əlaqələri sürətlə artır. Uzunmüddətli perspektivdə Al-nin enerji balansını səbəbindən yenidən Rusiya ilə müəyyən

şın tərəfdaş sayılır. Çünki Al ABŞ-ın təzyiqlərindən yan keçmək üçün iqtisadi münasibətlərini diversifikasiya etmək niyyətini gizlə

Vətəndaş cəmiyyəti xarici təsirlərdən xilas edilir

Ötən il qonşu Gürcüstanda milli maraqların qorunmasını hədəfləyən qanunların qəbulu, həmçinin parlament və prezident seçkiləri zamanı baş verənlər ölkədə xarici dairələrə bağlı olan geniş agentura şəbəkəsinin

formalaşdığını və bunun dövlətçilik üçün ciddi təhdidlər yaratdığını bütün ciddiliyi ilə ortaya qoydu. Qərbdə “yumşaq güc” - qrantlar müqabilində ələ alınan qeyri-hökumət təşkilatları üzərindən formalaşdırılan “be-

Gürcüstan qərar verdi...

şinci kolon” vasitəsilə milli dövlətlərə təsir göstərmək, oyuncaq rejimlər qurmaq uzun tarixə malik bir ənənədir.

Faktlar təsdiqləyir ki, qonşu Gürcüstan da bu pis ənənədən kənarda

qalmayıb və hətta demək mümkündür ki, Cənubi Qafqaz coğrafiyasında Qərbin mərkəli planlarının mərkəzində dayanıb. Son seçkilərdə ardıcıl olaraq inamlı qələbələr qazanan “Gürcü Arzusu - Demokratik Gürcüstan”

Partiyasının qurduğu hökumət anlayır ki, milli dövlətçiliyi xilas etmək, real müstəqilliyi nail olmaqdan ötrü vəziyyəti köklü şəkildə dəyişmək zərurətdir və bunu nəyin bahasına olursa olsun, etmək lazımdır.

Yağışdan sonra göbələk kimi artan QHT-lər

Vəziyyətin ciddiliyini bütün miqyası ilə göz önündə canlandırmaqdan ötrü qonşu ölkənin vətəndaş cəmiyyəti sektoruna nəzər salaq. Mənzərə həqiqətən heyrət doğurur. 2024-cü ilin məlumatına əsasən, burada aktiv fəaliyyət göstərən 25 min qeyri-hökumət təşkilatı var. Gürcüstanın 3,7 milyon əhalisi olduğunu nəzərə alsaq, bu, dünyada adambaşına düşən ən yüksək göstəricilərdən biridir, yəni hər 148 Gürcüstan vətəndaşına, demək olar ki, bir QHT düşür. Narahatlıq yaranan ən mühüm məqam ondan ibarətdir ki, ölkədə qeydiyyatdan alınan QHT-lərin təxminən 90 faizi xaricdən maliyyələşir.

Donor təşkilatlarının siyahısında yəna də dünyanın ayrı-ayrı ölkələrində rəngli inqilablar və milli hökumətlərə qarşı digər pozuculuq əməlləri törətmiş təşkilatlar - Avropa İttifaqı, ABŞ-in keçmiş administrasiyası, Soros Fondu kimi müxtəlif qurumlar yer alırlar. İndiyədək 100-dən çox ölkədə şəbəkə qurmağa nail olan və D.Trampın bir qədər bundan əvvəl işfə etdiyi ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAID) də burada “aktivliyini” xüsusi qeyd edə bilirik. Verilən məlumatna görə, Gürcüstanın qeyri-hökumət təşkilatları 2024-cü ildə ölkədə parlament seçkiləri ərəfəsində ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyindən 41 milyon dollardan çox vəsait alıblar.

Adları çəkilən donorlar digər ölkələr kimi, Gürcüstanı da xüsusi məqsədlər naminə, necə deyirlər, özünüküldürməyə çalışıblar və müəyyən mənada buna nail olublar. Qısa müstəqillik tarixində qonşu ölkə bir neçə rəngli inqilab dalğasından keçib və onların nəticələri milli dövlətçilik üçün kifayət qədər ağır olub. 2003-cü ilin oktyabrında Gürcüstanda hazırda həbsdə olan sabiq prezident M.Saakaşvilinin liderliyi ilə Qərb tərəfindən dəstəklənən “Qızılgül inqilabı”nın nəticəsi olaraq ölkə 2008-ci ilin yayında torpaq itkilərinə məruz qalıb və hələ də ərazi bütövlüyünü təmin etməyə nail olmayıb.

Gürcüstan QHT-lərinə hökuməti dəyişmək üçün pul verilir

Gürcüstanın bütünlüklə xarici donorlardan asılı olan vətəndaş cəmiyyəti sektoru Qərbdən gələn təzislərə uyğun davranmaqla milli maraqlardan çıxış edən indiki hakimiyyətin ölkənin real müstəqilliyini hədəfləyən bütün fundamental qərarlarını baykot etməyə, sabitliyi pozmağa çalışır. Siyasətçilər yaranmış vəziyyətlə bağlı həyəcan təbili çalırlar. Avropa Parlamentinin deputatı Thierry Mariani mətbuatda açıqlamasında Rusiyaya qarşı sanksiyalara qoşulmaqdan imtina etdikdən dərhal sonra Gürcüstan hökuməti üçün bir növ qara siyahı yaradıldığını vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, indi Gürcüstan QHT-lərinə hökuməti dəyişmək üçün pul verilir.

Parlamentari sol təmayüllü QHT-ləri və iqlim dəyişikliyi fəalları maliyyələşdirmək üçün nəzərdə tutulan Avropa İttifaqının fondlarından avropalı mühafizəkarların səsinə susdurmaq üçün gizli təsir əməliyyatında istifadə edildiyinə dair xəbərlərə də münasibət bildirib. O deyib ki, QHT-lər Avropa siyasətinin alətidir və lazım olduqda problemləri irəli çəkmək üçün istifadə edilir.

Gürcüstanın daxili işlərinə qarışma və bəzi QHT-lərin satın alınması nümunələrindən danışan Therry Mariani deyib: “Bu xəbər məni heç təəccübləndirmir, amma etiraf etmək yaxşıdır. QHT-lərin komissiyadan pul alması ilə bağlı çoxlu məlumatlar var. Bu pula parlament tərəfindən nəzarət aşağı səviyyədədir. Əminəm ki, biz yeni qalmaqla eşidəcəyik. İki il əvvəl Gürcüstan hökuməti Rusiyaya qarşı “qara siyahı”ya qoşulmaqdan dərhal imtina etdi. İndi hökumətin onun üçün nəzərdə tutulan pulu Komissiyadan alacağına dair bəyanatlar eşidirik”.

Thierry Mariani əlavə edib: “Mən 25 il Fransa parlamentində olmuşam və bilərəm ki, bu sistemdə nəzarət etmək üçün bizim hansı mexanizmlərimiz var. Məsələn, indi Gürcüstanın QHT-lərinə hökuməti dəyişmək üçün pul verirlər. Bağışlayın, bunun üçün pul ödəyirəm, yoxsa burada hesabı başqası ödəyir? Təəssüf ki, bu komissiya belə işləyirdi və buna görə də mən təəccüblənmirəm”.

QHT-lərin xaricdən maliyyələşmə mexanizmi sərtləşdirilir

Son illərdə “Gürcü Arzusu - Demokratik Gürcüstan” Partiyasının qurduğu hökumət ölkənin vətəndaş cəmiyyəti sektorunda nizam yaratmaq üçün ardıcıl addımlar atır. Ötən il parlament çoxluğuna malik olan partiya bu məqsədlə iki mühüm qanunun qə-

qanunvericilik ölkədə “LGBT+ mövzusunda sərbəst reportaj hazırlamaq imkanlarını məhdudlaşdırır”. Maraqlıdır, Gürcüstan öz ərazisində ailə institutunu qorumağa yönəlmiş addımlar atırsa, Avropa nə üçün bu qədər narahat qalır?

ya və xalqın iradəsinin formalaşmasına kənardan hansı müdaxilələrin olduğunu gördük. Təəssüf ki, siyasi partiyaların və seçki kampaniyalarının kənardan maliyyələşdirilməsi adi hala çevrilib. Ona görə də bunun üçün müvafiq qanunu tənzimləmək lazımdır”, - deyər Şalva Papuaşvili bildirib.

“Qrant haqqında” qanuna dəyişikliklər edilməsi ilə bağlı yeni layihə də hakim “Gürcü Arzusu - Demokratik Gürcüstan” Partiyasının parlamentdəki fraksiyası tərəfindən müzakirələrə təqdim olunub. Yeni layihə parlamentdə sürətləndirilmiş qaydada, yaxın vaxtlarda qəbul ediləcək. Dəyişikliklərə əsasən, qeyri-hökumət təşkilatı və media qurumu xaricdən grant almaq üçün hökumətin və ya hökumət tərəfindən müəyyən edilmiş səlahiyyətli şəxsin razılığını almalıdır. Razılıq olmadan verilmiş grantın qəbulu qadağan ediləcək və məsuliyyətə səbəb olacaq.

bul edilməsinə nail oldu. Həmin qanunlardan biri “Xarici təsirin şəffaflığı haqqında” adlanır. Gürcüstan hakimiyyəti bu qanunun qəbul olunmasını ölkənin milli maraqlarının qorunması zərurəti ilə əlaqələndirir. Qanunda xaricdən maliyyələşən müvafiq təsisatlara nəzarət mexanizmi nəzərdə tutulur. Qərb isə bunu istəmir və bəhs olunan qanunu başqa izahlar altında təqdim edir. Halbuki belə bir izahın əsası yoxdur. Bu, Qərbin növbəti riyakarlığıdır. Xatırladaq ki, oxşar qanunlar həmçinin Fransada, ABŞ-da və digər ölkələrdə də qəbul olunub. Ancaq həmin ölkələrə irad tutulmur, Gürcüstan isə total ittihamlarla üzəlişib.

Avropa dairələrinin və onlara bağlı olan QHT-lərin etirazlarına baxmayaraq, ötən il sentyabr ayının 17-də parlamentdə “Ailə dəyərləri və yetkinlik yaşına çatmayanların müdafiəsi” adlı qanunun qəbul edilməsini də hakim komandanın böyük uğuru kimi qiymətləndirmək mümkündür. Bəlli Qərb dairələri hesab edirlər ki, bu qanun “mətbuat və ifadə azadlığına ziddir”. Arqumentləri də budur ki, yeni

Qonşu ölkədə vətəndaş cəmiyyətinə xarici təsirlərin azaldılmasını hədəfləyən iş davam etdirilir. Daha iki qanuna - “Vətəndaşların siyasi birlikləri haqqında” və “Qrant haqqında” qanunlara əlavə və dəyişikliklərin edilməsi gündəmdədir. Gürcüstan parlamentinin sədri Şalva Papuaşvili jurnalistlərə açıqlamasında yaxın günlərdə “Vətəndaşların siyasi birlikləri haqqında” Qanuna əlavə və dəyişikliklər ediləcəyinin anonsunu verib. O deyib ki, yeni dəyişikliklərə əsasən, partiyaların, qeyri-hökumət təşkilatlarının və ayrı-ayrı siyasətçilərin xaricdən maliyyə yardımı alması məsələsi tənzimlənəcək. Onlar müxtəlif tədbirlərin keçirilməsi üçün xaricdən maliyyə yardımı ala bilməyəcəklər. Sitat: “Siyasətçilər gürcü xalqının maraqlarına uyğun qərarlar verməlidirlər. Xaricdən pul alanda isə onların maliyyə aldıqları ölkələrin maraqlarından çıxış etməsi riski yaranır”.

Parlamentin sədri vurğulayıb ki, Gürcüstana qarşı zərərli məqsədləri olan siyasi qruplar var. Ona görə də onların qarşısının alınması zərurəti yaranıb. “Biz seçkilərə, demokratiya-

dağan ediləcək və məsuliyyətə səbəb olacaq. Layihəyə əsasən, hökumətin grantın verilməsi ilə bağlı razılıq bildirməsi üçün 10 günlük müddət müəyyən edilir. Hökumətin qərarının məhkəməyə verilməsi həmin qərarın icrasını dayandırmayacaq. Qadağan olunmuş grantların verilməsi və qəbul edilməsinə nəzarəti Antikorrupsiya Bürosu həyata keçirəcək. Qadağan olunmuş grantın qəbul edilməsi grant alan şəxsin həmin grantın iqtisadi məbləğində cərimələnməsinə səbəb olacaq.

Qanun layihəsində müəyyən istisnalar da nəzərdə tutulub. Belə ki, hökumətin icazəsinin məcburi olduğu qayda beynəlxalq idman assosiasiyaları, federasiyalar və komitələri tərəfindən verilən grantlara, Gürcüstan hüduqlarından kənarda orta və ali təhsil almaq və elmi fəaliyyət üçün verilən fərdi təqaüdlərə, eləcə də Gürcüstanda fəaliyyət göstərən beynəlxalq təşkilat tərəfindən verilən grantlara şamil olunmur.

Mübariz ABDULLAYEV

“ERA təşəbbüsü”nün 3-cü paketi...

Brüsselin yardımının arxasında hansı məqsəd dayanır?

Avropa İttifaqı Ukraynaya növbəti yardım paketini ayırıb - belə ki, Ukraynanın Baş naziri Denis Şmyqal öz sosial şəbəkə hesabında qeyd edib ki, Aİ Ukraynaya ERA təşəbbüsü çərçivəsində 1 milyard avro məbləğində

üçüncü tranş köçürüb. Onun sözlərinə görə, bu, onun Brüsseldə təşkilatın iqtisadiyyat və məhsuldarlıq üzrə bili-

missarı Valdis Dombrovskis ilə görüşü zamanı elan edilib. D.Şmyqal vurğulayıb ki, Ukraynanın bərpası üçün

resurs kimi istifadə edilməli olan dondurulmuş Rusiya aktivlərinin tam müsadirəsi həm Kiyev, həm də Brüssel

üçün prioritet təşkil edir və bu vəsaitlər birbaşa dövlət büdcəsinin əsas xərclərinə yönəldiləcək. Xatırladaq ki, Avropa İttifaqı ERA proqramı çərçivəsində Ukraynaya ümumilikdə 5 milyard avro dəyərində yardım edib.

Aİ-nin məqsədi

Ekspertlər hesab edirlər ki, rəsmi Brüsselin bu addımının arxasındakı hədəf Rusiya-Ukrayna münaqişəsinin nizamlanması üzrə danışıqlar prosesində ABŞ-in təşəbbüslərinə əngəl yaratmaq, o cümlədən Rusiya ilə Ukrayna arasında atəşkəs sazişinin imzalanmasına mane olmaqdır. Ekspertlər, həmçinin Brüsselin Ukraynaya növbəti yardımını ABŞ və Rusiyanın Aİ-ni danışıqlar prosesindən kənarlaşdırmasına cavab kimi də qiymətləndirirlər. Eyni zamanda bəzilərinin fikirlərinə görə, Brüssel bununla Ağ Evin rəhbərinə Aİ-nin ABŞ-sız özünün müdafiə-təhlükəsizliyini təmin etmək iqtidarında olduğu mesajını çatdırır.

Məsələ ilə bağlı politoloq Əlimusa İbrahimov “Yeni Azərbaycan” qəzetinə şərhində qeyd edib ki, Rusiya ilə Ukrayna arasında atəşkəsin elan olunması Aİ üçün qəbul ediləməzdir. Onun sözlərinə görə, Brüssel indiki vəziyyətdə atəşkəsi təkcə Ukrayna üçün deyil, həmçinin Avropanın gələcəyi üçün də ciddi təhlükə kimi görür: “Onun əsas məqsədi Rusiyanın müharibədən qalıb kimi

yox, məğlub kimi çıxmasına nail olmaqdır. Avropada hesab edirlər ki, Ukraynanı silah, hərbi və iqtisadi yardımlarla təmin etməklə öz məqsədlərinə nail ola bilərlər. Müharibənin Rusiyaya daha çox ziyan vurmaması üçün Ukraynaya yardımları davam etdirmək Aİ-nin və Qərbi Avropa ölkələrinin xüsusi strategiyasıdır. Məhz buna görə də Aİ tərəfindən Kiyevə edilən yardımların miqdarı və intensivliyi artır. Avropa ölkələri bu yardımları daha da artırmaq üçün Rusiyanın dünya banklarında dondurulmuş aktivlərdən istifadə etməkdən çəkinmirlər”.

Politoloq vurğulayıb ki, əgər ABŞ ilə Rusiya arasında razılıq əldə olunarsa və Rusiyanın şərtləri təmin edilərsə, Aİ-nin yardımları heç bir əhəmiyyət kəsb etməyəcək: “ABŞ-in vasitəçiliyi ilə Rusiya və Ukrayna arasında atəşkəs sazişi imzalanacaq. Burada Avropa İttifaqının hər hansı mövqeyi, hətta narazılıq belə nəzərə

alınmayacaq. Ona görə də hesab edirəm ki, indiki halda Aİ-nin Ukraynaya müxtəlif formalarda yardımı yalnız müharibənin bir qədər uzanmasına xidmət edir. Əvvəl-axır atəşkəs elan olunacaq. Müharibənin davam

etməsi nəinki Rusiya və Ukrayna üçün, hətta Avropa üçün də daha ağır nəticələrə gətirib çıxara bilər”.

“Prosesdə mən də olmalıyam”

Politoloq İlyas Hüseynov da məsələ ilə bağlı bizimlə öz fikirlərini bölüşüb - o, bildirib ki, Brüssel Uk-

ki, ABŞ Rusiya ilə Ukrayna arasında müharibənin sona çatması üçün

ələndən gələnə edir. Həm Səudiyyə Ərəbistanında, həm də Türkiyədə Rusiyanın və Ukraynanın nümayəndələri ilə davamlı və aramsız görüşlər keçirib. Tramp administrasiyası bir tərəfdən özünü sülhpərvər və çox ağır bir münaqişəni həll etmək potensialına sahib olduğunu göstərir, digər tərəfdən isə regionda mövcud vəziyyətdən istifadə etməklə geoitiqisadi maraqlarını təmin etmək niyyəti güdür. Aİ-nin Ukraynaya 1 milyard avro dəyərində yardımına gəlincə, belə düşünürəm ki, Brüssel bu addımı ilə Ağ Evə demək istəyir ki, o, danışıqlar prosesinə kənardan seyr etmək istəmir. Yəni Rusiyanın müsadirə edilmiş vəsaitlərini Ukraynaya yönəltməklə “prosesdə mən də olmalıyam” mesajını çatdırır. Amma gəz-tez Aİ də prosesə cəlb olunacaq. Rusiyaya qarşı beynəlxalq sanksiyaların yumşaldılması üçün Brüsselin prosesdə iştirakı önəmlidir”.

Yunis ABDULLAYEV

raynanın gələcək taleyini həll edəcək danışıqlar prosesindən kənarda qalmaq istəmir: “İlk növbədə qeyd edim

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544 F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Azərmetbuatıyayımı” ASC - 0124411991, “Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744
0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Regionların inkişafında yeni mərhələ

Azad ərazilərdə Aqrar Biznes festivalları keçirilir

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı ölkə iqtisadiyyatının dayanıqlı və da-

vamlı inkişafında mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Regionların inkişafının tə-

min edilməsi sayəsində milli iqtisadi hədəflərə çatmaq da mümkün olur. Dünyanın iqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş bir sıra ölkəsində regionların sosial iqtisadi-inkışafı ilə bağlı yürüdü-lən siyasət mühüm yer tutur. Azər-baycan hökuməti də bu siyasətə xüsu-si önəm verərək bu istiqamətdə məq-

sədli dövlət proqramları həyata keçir-məkdədir.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı strategiya hazırda azad edil-miş ərazilərdə də əhatə edir və dövlət dəstəyi tədbirləri bu bölgədə icra olu-na müxtəlif infrastruktur layihələrin-də daha çox özünü göstərir. Həmin

ərazilərdə müxtəlif obyektlərin tikilib istifadəyə verilməsi, yenilərinin tə-məlinin qoyulması ilə yanaşı, yeni av-tomobil magistralarının, dəmir yolla-rının, hətta beynəlxalq səviyyəli hava limanlarının istifadəyə verilməsi, ye-nilərinin də inşası bu kompleks təd-birlərin mühüm tərkib hissəsidir.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Regionların sosial-iqtisadi inkişafının təşviq edilməsi” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Aqrar Biznes Festivalı keçiriləcək

Azad ərazilərdə müxtəlif təşviqlər, o cümlədən biznes festivallarının keçirilməsi də regionların inkişafı ilə bağlı siyasətdə mühüm yer tutur. Bu baxım-dan aprelin 30-da Zəngilan rayonunun Ağalı kəndində növbəti Aqrar Biznes Festivalının keçirilməsi biznes üçün imkanların səfərbər olunması hesab edilə bilər.

çıxış edərək ölkə başçısı 2003-cü ildən başlayaraq Azərbaycanın yeni iqtisadi siyasət strate-giyasını həyata keçirməyə başladı. İndiyədək dövlət proqramları konsepsiyasında həyata keçirilən siyasətin əsas istiqaməti regionların sosial-iq-tisadi inkişafı-na şərait yaradılması və təş-viqinin başlıca istiqamət kimi müəyyən-ləş-dirilmişdir. Bu siyasət tezliklə öz bəh-rəsini verdi. Regionlarda quruculuq-abadlıq işləri geniş vüsət aldı, yeni is-tehsal və xidmət müəssisələri, sosial infrastruktur obyektləri açıldı, əhalinin

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyindən verilən məlumata görə, festival çərçivəsində “Dövlətin maliyyə mexanizmləri” mövzusunda panel sessiya təşkil edil-çək.

məşğulluq səviyyəsi yüksəldi. Ötən il-lərdə bölgələrdə kənd təsərrüfatı sahə-ləri inkişafında yeni mərhələyə qədəm qoydu. Həyata keçirilən bu proqramlar nəticəsində ötən 20 ildə mühüm iqtisa-di nailiyyətlər qazanılıb, ölkə iqtisadiyyatı 3,4 dəfə, ÜDM nominal ifadədə 22 dəfə artıb”.

Bölgələrdə rəqəbatqabiliyyətli istehsal yüksəlir

F. İbrahimov qeyd edib ki, bölgə-lərimizdə rəqəbatqabiliyyətli məhsul istehsalında mühüm rol oynayan aqro-

parkların və iri kənd tə-sərrüfatı müəssisə-lərinin inkişafı-na, emal sənayesinin az xərclə yüksək key-fiyyətli xam-mal ilə da-vamlı təmi-natına, orzaq bolluğunun yaradılması-na diqqət yetirilir:

“Hökumətin qayğısı sayəsində süd emalı zavodlarının fəaliyyəti geniş-ləndi, yeni istehsal sahələri yaradıldı, əhali keyfiyyətli məhsullarla təmin edildi. Regionlarda və ölkə daxilində yeni iş yerlərinin yaradılması sayəsində insanların məşğulluğu, xüsusilə

biznes və sahibkarlıq mü-hitinin formalaşması və inkişafı, eləcə də bu isti-qamətdə həyata keçirilən digər tədbirlər bütövlük-də Azərbaycan iqtisadiyyatının fasilə-siz, dinamik və dayanıqlı böyüməsini təsdiqləyir”.

İqtisadçının sözlərinə görə, Prezi-dent İlham Əliyev respublikamızın bütün regionlarının hərtərəfli tərəqqi-sini xüsusi diqqət mərkəzində saxla-yır və bu istiqamətdə məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirir. “Ölkə başçısı qarşıya qoyduğu vəzifələrin icrasına şəxsən nəzarət edir, regionların inkişaf konsepsiyasının həyata keçirilmə-sinin vəziyyəti haqqında hökumətin rüblük, yarımillik və illik xüsusi iclas-larını keçirir. Bu, bir daha təsdiq edir ki, regionların inkişafı dövlət siyasəti-nin prioritet istiqamətidir. Dövlət baş-çısı hər dəfə bölgələrə səfər edərkən iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinin di-namik və məhsuldar işləməsi üçün nəzərdə tutulmuş yeni müəssisələr açır, onların fəaliyyətini yoxlayır, ra-yonların sosial-iqtisadi vəziyyəti ilə yerində tanış olur, müvafiq tapşırıqlar verir”.

Yeganə

“Titrəyən iflic”

Parkinsonla Mübarizə Günüdür

Xəstəliyin simptomları

Parkinson xəstəliyindən əziyyət çəkən insanların beynindəki dəyişikliklər hərəkətlərin əvvəlindən daha az olmasına səbəb olur. Bu, nitqdə

və ünsiyyətdə problemlərə səbəb ola bilər. Xəstələyin əsas simptomları bunlardır: Tremor- əsmə, hərəkətin yavaşlığı, özələ sərtliyi, balans problemləri, qoxu itkisi, nevrəliya, sidik ifrazı ilə bağlı problemlər və qəbizlik.

2030-cu ilə qədər...

2019-cu ilin məlumatlarına görə, Yunanıstanda hər 100 min nəfərə 25,2, İslandiyada 15,6, Finlandiyada 15,4, Almaniya-da 15,1, İtaliyada 13,9, Albaniya-da 12,8, Böyük Britaniyada 12,7, Hol-landiyada 12,4, Belçikada 12,3 və Avst-riyada 12,32 nəfər düşür.

Bu göstərici Yaponiyada 11, ABŞ-da 10,5, Avstraliyada 8,1 olub. Rusiyada Parkinson xəstəliyindən ölümlər digər ölkələrlə müqayisədə 100 min nəfərə 6,4 nəfər aşağıdır.

Mütəxəssislər xəstəliyə yoluxma və ölüm hallarının sayı-nın artmasını demoqrafik artımla yanaşı, orta ömür müddətinin uzanması ilə əlaqə-ləndirirlər. ABŞ-da hər il 90 min insan Parkinson xəstəliyinə tutulur. Bu ölkədə Parkinson xəstələri-nin sayının 2030-cu ilə qədər 1,2 milyo-na çatacağı təxmin edilir.

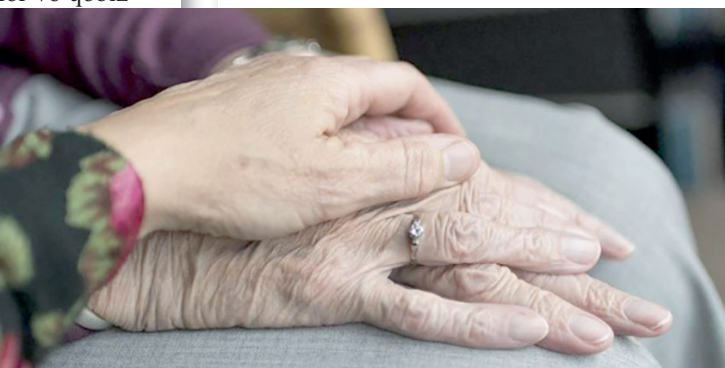
ABŞ Xəstəliklərə Nəzarət və Qarşı-

Dopamin beyin hüceyrələri arasında elektrik rabitəsini təmin edən maddələrdən biridir. Dopaminlə işləyən beyin hissəsi hərəkətlərimizi məqsəduyğun şəkildə tənzimləməyə imkan verən böl-gədir. Parkinson xəstəliyi dopaminlə əlaqə quran hüceyrələrin yüzə 80-nin itkisi ilə ortaya çıxır.

Xəstəliyə daha çox yaşlılar arasında

Kişilərdə xəstəliyə yoluxma daha çoxdur

Parkinson Fondunun məlumatlarına görə, bütün dünyada Parkinson xəstəliyi ilə mübarizə aparan insanların sayı artıq

sının Alınması Mərkəzlərinin (CDC) məlumatına görə, xəstəlik, ABŞ-da ölüm hallarının 14-cü səbəbi arasında-dır.

10 milyonu keçib. Məlumatlar göstərir ki, kişilərdə xəstəliyə yoluxma qadınlara nis-bətən 1,5 dəfə çoxdur. Bundan başqa, xəstəliyə yoluxanların əksəriyyəti 60 yaşdan yuxarı insanlardır.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı-nın (ÜST) məlumatına görə, Parkin-sonda əlillik və ölüm riski digər nevroloji xəstəliklərlə müqayisədə daha

sürətli artır. Xəstəlikdən ölənlər 2019-cu ildə 2000-ci ilə müqayisədə 100 faiz ar-taraq 329 min nəfərə çatıb.

Aclıq, iqlim dəyişikliyi və xəstəlik ki-mi global problemlərə dair elmi məlumat-ları dərc edən “Our World in Data” inter-net saytının məlumatına görə, Avropa qit-əsi 2019-cu ildə Parkinson xəstəliyindən ölüm hallarının ən çox baş verdiyi yerlər sırasındadır. Yunanıstan “Parkinson xəstə-liyindən ən çox ölən Avropa ölkəsi” ola-raq qeydə alınıb.

Erkən aşkarlanma kömək edə bilər...

Parkinson xəstəliyi sinir hüceyrə-lərinin ölümü səbəbindən meydana gələn xroniki bir nevroloji xəstəlik-dir. Xəstəliyin şiddəti və simptomları in-sandan insana dəyişə bilər, lakin dərman-lar, cərrahi müdaxilələr və həyat tərzi dəyişiklikləri xəstəliyin müalicəsində is-

tifadə olunan əsas müalicələrdir. Erkən aşkarlama və müalicə xəstəliyin simp-tomlarını idarə etməyə və xəstələrin gün-dəlik həyatını asanlaşdırmağa kömək edə bilər.

Yeganə BAYRAMOVA

55 nömrəli “Bakcell” avtomobili nüfuzlu sürət yarışında

İnnovasiya və sürət lideri “Bakcell”in dəstəyi ilə azərbaycanlı pi-lot Güllüseyin Abdulla-yev 4-6 aprel tarixlərin-də Dubay şəhərində keçirilən “Gulf Radical Cup” yarışında iştirak edib. “Bakcell” brendi altında yarışda iştirak edən 27 yaşlı təmsilçimiz qatıldığı turnirin büt-ün mərhələlərində uğurlu çıxışı ilə yadda qa-lıb.

Qeyd edək ki, avtomobil nömrəsi “Bak-cell” brendinə uyğun olaraq 55 nömrə olan həmyerlimiz yarışın standartlarına müvafiq 1.5 motor həcmli, 232 at gücü qüvvəsinə malik

qeyri-neft sektorunun ən böyük investorları-nan biridir.

“Bakcell” müxtəlif ölkələrdə enerji, tele-kommunikasiya, yüksək texnologiyalar və ti-kinti sahələrində fəaliyyət göstərən “NEQ-SOL Holding” beynəlxalq şirkətlər qrupunun tərkibinə daxildir.

maşınla çıxış edib.

“Bakcell” haqqında

“Bakcell” Azərbaycanın ilk və ən böyük özəl telekommunikasiya şirkətidir. Hazırda “Bakcell” üç mil-yondan çox müştərini yük-sək keyfiyyətli və sürətli telekommunikasiya xidmət-ləri ilə təmin edir. Şirkət süni intellektə əsaslanan in-novasiyalar və həllər vasit-əsilə Azərbaycanın davamlı inkişafına töhfə verir və Azərbaycan iqtisadiyyatının

Azercell-in dəstəyi ilə informatika fənni üzrə “Bahar düşərgəsi” təşkil olundu

Beynəlxalq olimpiadalara hazırlaşan məktəblilər intensiv təlimlərə qatıldılar

İnformatika fənni üzrə beynəlxalq olimpiadalara hazırlaşan şagirdlərin bi-lik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə 23-28 mart 2025-ci il tarix-lərində Şəmkir rayon Kimya-Biologi-ya təmayüllü liseyində “Bahar düş-ərgəsi” təşkil olunub. Azercell-in dəstə-yi ilə keçirilən layihənin əsas məqsədi məktəblilərin olimpiadalara hazırlıq səviyyəsini artırmaq, komanda ruhunu gücləndirmək və iştirakçılar arasında bilik mübadiləsini təşviq etməkdir.

İntensiv proq-

ram çərçivəsində

iştirakçılar hər

gün beynəlxalq olimpiada-ların formatına uyğun ya-rışlara qoşulublar. Sessiyalar zamanı

təqdim olunan məsələlərin həlli izah

edilib, yeni mövzular ətrafında müza-kirələr aparılıb. Eyni zamanda, mək-təblilər üçün sınaq imtahanları, intel-

lektual oyunlar da təşkil olunub.

Azercell 2017-ci ildən etibarən

Elm və Təhsil Nazirliyi və Təhsil İn-s-titutu ilə birgə əməkdaşlıq çərçivəsini

də rəqəmsal savadlılığın inkişafına töhfə vermək məqsədilə gənc istedad-ların informatika üzrə beynəlxalq olimpiadalara hazırlıq prosesinə dəstək verir. Bu illər ərzində həm paytaxt, həm də bölgə məktəblərinin şagirdləri müxtəlif yaş qrupları üzrə beynəlxalq proqramlaşdırma müsabiqələrində ümumilikdə 90 medal qazanaraq ölkə-mizi uğurla təmsil ediblər.

Təsisçi:

Yeni Azərbaycan Partiyası

Baş redaktor:

Alqış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com

mail@yeniazərbaycan.com

Ünvan: Bakı - AZ-1000. Üzviyər Hacıbəyli - 66

Telefonlar:

598-37-76, 498-82-21

498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100

Lisensiya: N-B-317

Tiraj: 4880

Sifariş: 715

“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayon filialı

h/h - 33080019443900419109

kod - 200093

VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilir və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilir.

Qəzet 1993-cü ilin

aprel ayından nəşr olunur.

Məsul nəvbətçi:

Yeganə Bayramova